Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

18. december 2014*

»Appel — karteller — det europæiske marked for pumpeslanger til brug på havet — flere på hinanden efterfølgende juridiske enheder — tilregnelse af den ulovlige adfærd — Rettens nedsættelse af bøden — fuld prøvelsesret«

I sag C-434/13 P,

angående appel i henhold til artikel 56 i statutten for Den Europæiske Unions Domstol, iværksat den 1. august 2013,

Europa-Kommissionen ved S. Noë, V. Bottka og R. Sauer, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

appellant,

de øvrige parter i appelsagen:

Parker Hannifin Manufacturing Srl, tidligere Parker ITR Srl, Corsico (Italien),

Parker-Hannifin Corp., Mayfield Heights (De Forenede Stater),

ved avocats F. Amato, F. Marchini Càmia og B. Amory,

sagsøgere i første instans,

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, A. Tizzano, og dommerne S. Rodin, E. Levits, M. Berger (refererende dommer) og F. Biltgen,

generaladvokat: M. Wathelet

justitssekretær: fuldmægtig V. Tourrès,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 5. juni 2014,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 4. september 2014,

afsagt følgende

* Processprog: engelsk.

Dom

1 Europa-Kommissionen har i appelskriftet nedlagt påstand om ophævelse af Den Europæiske Unions Rets dom Parker ITR og Parker Hannifin mod Kommissionen (T-146/09, EU:T:2013:258, herefter »den appellerede dom«), hvorved Retten delvis annullerede Kommissionens beslutning K(2009) 428 endelig af 28. januar 2009 vedrørende en procedure i henhold til artikel 81 [EF] og EØS-aftalens artikel 53 (sag COMP/39406 – Pumpeslanger til brug på havet) (herefter »den omtvistede beslutning«) og nedsatte den bøde, som Parker ITR Srl (herefter »Parker ITR«) var blevet pålagt ved denne beslutning, samt det beløb, som Parker-Hannifin Corp. (herefter »Parker-Hannifin«) var blevet pålagt at hæfte solidarisk for i forbindelse med denne bøde.

Retsforskrifter

2 Rådets forordning (EF) nr. 1/2003 af 16. december 2002 om gennemførelse af konkurrencereglerne i […] artikel [81 EF] og [82 EF] (EFT 2003 L 1, s. 1) bestemmer i artikel 23, stk. 2:

»Kommissionen kan ved beslutning pålægge virksomheder og virksomhedssammenslutninger bøder, hvis de forsætligt eller uagtsomt:

a) overtræder […] artikel [81 EF] eller [82 EF] […]

[...]

Bøden kan for hver af de virksomheder, som har deltaget i overtrædelsen, ikke overstige 10% af den samlede omsætning i det foregående regnskabsår.

[…]«

3 For så vidt angår den retslige prøvelse af størrelsen af en bøde pålagt i medfør af denne bestemmelse bestemmer samme forordnings artikel 31, at »Domstolen har fuld prøvelsesret med hensyn til klager over beslutninger, hvorved Kommissionen fastsætter en bøde eller en tvangsbøde. Den kan ophæve, nedsætte eller forhøje den pågældende bøde eller tvangsbøde«.

4 Retningslinjerne for beregning af bøder efter artikel 23, stk. 2, litra a), i forordning (EF) nr. 1/2003 (EUT 2006 C 210, s. 2, herefter »retningslinjerne af 2006«) angiver i punkt 24, at »[f]or at tage fuldt hensyn til, hvor længe de enkelte virksomheder har deltaget i overtrædelsen, multipliceres det beløb, der fastsættes på grundlag af afsætningens værdi […], med det antal år, virksomheden har deltaget i overtrædelsen. Perioder på under seks måneder medregnes som et halvt år, og perioder på over seks måneder, men under et år, medregnes som et helt år«.

5 Punkt 28 i retningslinjerne af 2006 bestemmer, at bødens grundbeløb kan forhøjes, når Kommissionen fastslår, at der foreligger skærpende omstændigheder, f.eks. hvis en virksomhed har spillet en ledende rolle ved overtrædelsen eller været initiativtager dertil.

Tvistens baggrund og den omtvistede beslutning

6 Den virksomhed inden for sektoren for pumpeslanger til brug på havet, der er genstand for den foreliggende sag, blev stiftet i 1966 af Pirelli Treg SpA, et selskab under Pirelli-koncernen. Efter en fusion af to datterselskaber i Pirelli-koncernen blev virksomheden i 1990 overtaget af ITR SpA.

7 I 1993 blev ITR SpA overtaget af Saiag SpA.

8 I 2001 indledte Parker-Hannifin, moderselskab i Parker-Hannifin-koncernen, og Saiag SpA forhandlinger om et muligt salg af ITR SpA's virksomhed vedrørende pumpeslanger til brug på havet til Parker-Hannifin. Med henblik på dette salg oprettede ITR SpA i juni 2001 et datterselskab, ITR Rubber Srl (herefter »ITR Rubber«).

9 Den 5. december 2001 indgik Parker-Hannifin Holding Srl, et datterselskab, der er 100% ejet af Parker-Hannifin, en kontrakt med ITR SpA, ifølge hvilken Parker-Hannifin Holding Srl erhvervede 100% af aktierne i ITR Rubber.

10 Det fremgik navnlig af kontrakten, at overdragelsen af ITR SpA's afdeling for slanger og gummi, herunder sektoren for pumpeslanger til brug på havet, til ITR Rubber fandt sted på anmodning af Parker-Hannifin Holding Srl.

11 Den 19. december 2001 overførte ITR SpA sin afdeling for pumpeslanger til brug på havet til ITR Rubber.

12 Overførslen havde virkning fra den 1. januar 2002.

13 Den 31. januar 2002 erhvervede Parker-Hannifin Holding Srl ITR Rubber fra ITR SpA. ITR Rubber skiftede dernæst navn til Parker ITR.

14 I 2007 indledte Kommissionen en undersøgelse vedrørende en overtrædelse af artikel 81 EF og artikel 53 i aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde af 2. maj 1992 (EFT 1994 L 1, s. 3) på markedet for pumpeslanger til brug på havet.

15 I den omtvistede beslutnings artikel 1 fastslog Kommissionen, at 11 selskaber, heriblandt Parker ITR og Parker-Hannifin, havde begået en enkelt og vedvarende overtrædelse i form af en tilsidesættelse af artikel 81 EF og nævnte aftales artikel 53 i forskellige perioder fra den 1. april 1986 til den 2. maj 2007 i sektoren for pumpeslanger til brug på havet inden for Det Europæiske økonomiske Samarbejdsområde (EØS), og at overtrædelsen bestod i tildeling af udbud, prisfastsættelse, fastsættelse af kvoter, fastlæggelse af salgsbetingelser, opdeling af geografiske markeder og udveksling af følsomme oplysninger vedrørende pris, salgsmængder og udbud.

16 For så vidt angår de appelindstævnte fastslog Kommissionen i den omtvistede beslutnings artikel 1, litra i) og j), at Parker ITR havde deltaget i kartellet fra den 1. april 1986 til den 2. maj 2007, og at Parker-Hannifin havde deltaget i kartellet fra den 31. januar 2002 til den 2. maj 2007.

17 På dette grundlag pålagde Kommissionen i den omtvistede beslutnings artikel 2, stk. 1, litra e), Parker ITR en bøde på 25 610 000 EUR, idet Kommissionen præciserede, at Parker-Hannifin af dette beløb hæftede som solidarisk ansvarlig for et beløb på 8 320 000 EUR.

Den appellerede dom

18 Parker ITR og Parker-Hannifin anlagde sag ved Retten med påstand principalt om annullation af den omtvistede beslutning, for så vidt som den vedrørte dem, og subsidiært om nedsættelse af den pålagte bøde. Til støtte for søgsmålet fremsatte de ni anbringender.

19 Retten gav med den appellerede dom selskaberne medhold i det første anbringendes første led om en tilsidesættelse af princippet om personligt ansvar og annullerede den omtvistede beslutnings artikel 1, litra i), for så vidt som den holdt Parker ITR ansvarlig for perioden før den 1. januar 2002. Retten fastslog i den forbindelse følgende i den appellerede doms præmis 115 og 116:

»115
Det bemærkes for det første, at ITR Rubber fra den 27. juni 2001 til den 31. januar 2002 var et datterselskab, der var 100% ejet af ITR [SpA], og for det andet, at overførslen af gummislangevirksomheden til ITR Rubber først fik virkning fra den 1. januar 2002, og at intet i Kommissionens sagsakter godtgør, at ITR Rubber drev nogen virksomhed, eller i særdeleshed en virksomhed forbundet med pumpeslanger til brug på havet før denne dato. Da ITR [SpA] gennemførte salget af alle aktierne i ITR Rubber til Parker-Hannifin ved en kontrakt indgået den 5. december 2001 og gennemført ved overdragelsen af alle aktierne til erhververen den 31. januar 2002, er det ubestridt, at den inkorporering som datterselskab af virksomhedsdelen vedrørende gummislanger, som ITR [SpA] gennemførte, efter alle beviser at dømme forfulgte et formål om salget af aktierne i dette datterselskab til en tredjemandsvirksomhed [...]

116 Under disse omstændigheder påhviler det den juridiske person, som ledede den omhandlede virksomhed på det tidspunkt, hvor overtrædelsen blev begået, dvs. ITR [SpA] og dets moderselskab Saiag [SpA], at svare derfor, selv om driften af virksomheden vedrørende pumpeslanger til brug på havet på datoen for vedtagelsen af den beslutning, som konstaterer overtrædelsen, var placeret under en anden virksomheds ansvar – i det foreliggende tilfælde Parker-Hannifin. Princippet om personligt ansvar kan således ikke drages i tvivl af princippet om økonomisk kontinuitet i tilfælde som den foreliggende sag, hvor en virksomhed, der deltager i kartellet, nemlig Saiag [SpA] og dets datterselskab ITR [SpA], afstår en del af sin virksomhed til en uafhængig tredjemand, og der ikke foreligger nogen strukturelle forbindelser mellem den afstående virksomhed og erhververen – det vil i den foreliggende sag sige mellem Saiag [SpA] eller ITR [SpA] og Parker-Hannifin.«

20 For så vidt angår det femte og det sjette anbringende vedrørende forhøjelsen af den bøde, som Parker ITR og Parker-Hannifin blev pålagt, på grund af den ledende rolle, som Parker ITR havde spillet i perioden fra juni 1999 til september 2001, fastslog Retten, at »for så vidt som Parker ITR [var blevet givet] medhold vedrørende det første anbringende«, måtte der »som følge deraf« gives medhold i disse anbringender (den appellerede doms præmis 139 og 140, 145 og 146 samt 253 og 254).

21 De øvrige anbringender blev forkastet af Retten. Hvad navnlig angår det ottende anbringende, der bl.a. vedrørte en tilsidesættelse af artikel 23, stk. 2, i forordning nr. 1/2003 ved beregningen af det loft på 10% af omsætningen, der fandt anvendelse på den del af bøden, som Parker ITR blev anset for at være eneansvarlig for, fastslog Retten i den appellerede doms præmis 227 og 228:

»227
[Det] fremgår […] af fast retspraksis, at det formål, der forfølges ved indførelsen af loftet på 10%, kun kan opnås, hvis loftet i første omgang anvendes på hver enkelt adressat for den beslutning, hvorved bøden pålægges. Det er kun i tilfælde af, at det i anden omgang viser sig, at flere adressater udgør virksomheden forstået som den økonomiske enhed, der er ansvarlig for den overtrædelse, for hvilken sanktioner pålægges, og det endda på datoen for vedtagelsen af denne beslutning, at loftet kan beregnes på grundlag af den samlede omsætning for denne virksomhed, dvs. alle denne virksomheds dele under ét ([dom] Tokai Carbon m.fl. mod Kommissionen, [T-71/03, T-74/03, T-87/03 og T-91/03, EU:T:2005:220], præmis 390).

228 Da der gives medhold i det første anbringende, er det ottende anbringende, for så vidt som det vedrører overtrædelsesperioden før den 1. januar 2002, hvor overtrædelsen blev begået af ITR [SpA], irrelevant. Det ottende anbringende er derudover ugrundet, for så vidt som det vedrører overtrædelsesperioden efter den 1. januar 2002, fordi Parker ITR og Parker-Hannifin i hele denne

periode, med undtagelse af en måned, udgjorde en økonomisk enhed, der var ansvarlig for den sanktionerede overtrædelse. Bødeloftet bør derfor beregnes på grundlag af den globale omsætning for denne virksomhed, dvs. alle denne virksomheds dele under ét.«

22 Under udøvelse af sin fulde prøvelsesret genberegnede Retten i den appellerede doms præmis 246-255 den bøde, som Parker ITR var blevet pålagt, og nedsatte denne til 6 400 000 EUR. Hvad angår det beløb, som Parker-Hannifin hæftede solidarisk for, nedsatte Retten i den appellerede doms præmis 257 dette beløb til 6 300 000 EUR med den begrundelse, at dette selskab ikke kunne anses for at hæfte solidarisk for perioden fra den 1. januar til den 31. januar 2002.

Parternes påstande

23 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Den appellerede dom ophæves, for så vidt som Retten med denne dom delvis annullerede den omtvistede beslutning og nedsatte størrelsen af den bøde, som Parker ITR og Parker-Hannifin blev pålagt ved denne beslutning.

— Kommissionen frifindes i sagen for Retten.

— De appelindstævnte tilpligtes at betale sagens omkostninger.

24 Parker ITR og Parker-Hannifin har nedlagt følgende påstande:

— Appellen forkastes.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Anmodningen vedrørende genåbning af retsforhandlingernes mundtlige del

25 Efter retsforhandlingernes mundtlige del blev afsluttet den 4. september 2014 da generaladvokaten fremsatte sit forslag til afgørelse, har de appelindstævnte ved skrivelse af 14. oktober 2014, indleveret til Domstolens Justitskontor den 20. oktober 2014, anmodet om genåbning af retsforhandlingernes mundtlige del.

26 De appelindstævnte har til støtte for denne anmodning i det væsentlige gjort gældende, at det spørgsmål, som rejses i tilfælde af en ophævelse af den appellerede dom, nemlig spørgsmålet om, hvordan loftet på 10% i artikel 23, stk. 2, i forordning nr. 1/2003 skal anvendes med henblik på beregningen af den bøde, som er blevet pålagt Parker ITR, for den periode, hvor dette selskab ikke var en del af Parker-Hannifin-koncernen, skal gøres til genstand for kontradiktoriske drøftelser. De appelindstævnte har for det første anført, at Domstolen samme dag som fremsættelsen af forslaget i den foreliggende sag afsagde en afgørende dom om dette spørgsmål (dom YKK m.fl. mod Kommissionen, C-408/12 P, EU:C:2014:2153). De har for det andet anført, at generaladvokaten foretog en ukorrekt fortolkning af den appellerede dom, da han fandt, at Retten havde undersøgt, om de argumenter, som de appelindstævnte havde fremført vedrørende dette spørgsmål, var velbegrundede. De appelindstævnte har derudover anført, at de ikke fik lejlighed til at udtale sig om konsekvenserne i den foreliggende procedure af manglen på en kontraappel.

27 Det bemærkes i den forbindelse, at Domstolen ifølge artikel 83 i dens procesreglement til enhver tid, efter at have hørt generaladvokaten, ved kendelse kan bestemme, at retsforhandlingernes mundtlige del skal genåbnes, navnlig hvis den finder, at sagen er utilstrækkeligt oplyst, eller såfremt en part, efter at denne del af retsforhandlingerne er afsluttet, er fremkommet med nye oplysninger vedrørende

sagens faktiske omstændigheder, som er af afgørende betydning for Domstolens afgørelse, eller såfremt sagen bør afgøres på grundlag af et argument, som ikke har været drøftet af parterne eller de berørte, som er omfattet af artikel 23 i statutten for Den Europæiske Unions Domstol (dom Buono m.fl. mod Kommissionen, C-12/13 P og C-13/13 P, EU:C:2014:2284, præmis 26 og den deri nævnte retspraksis).

28 Domstolen er, efter at have hørt generaladvokaten, af den opfattelse, at den i det foreliggende tilfælde er tilstrækkeligt oplyst med henblik på at kunne træffe afgørelse, at nærværende sag ikke skal afgøres på grundlag af et argument, som ikke har været drøftet af parterne, og at dom YKK m.fl. mod Kommissionen (EU:C:2014:2153) ikke udgør en ny faktisk omstændighed, der er af afgørende betydning for Domstolens afgørelse.

29 Derudover bemærkes, at generaladvokaten i henhold til artikel 252, stk. 2, TEUF har til opgave fuldstændig upartisk og uafhængigt offentligt at fremsætte begrundede forslag til afgørelse af de sager, der i overensstemmelse med statutten for Domstolen kræver generaladvokatens deltagelse. Domstolen er hverken bundet af det forslag til afgørelse eller af den begrundelse, som generaladvokaten er fremkommet med (dom Buono m.fl. mod Kommissionen, EU:C:2014:2284, præmis 27 og den deri nævnte retspraksis).

30 Herefter skal anmodningen om genåbning af den mundtlige forhandling forkastes.

Appellen

31 Kommissionen har til støtte for appellen fremsat to anbringender

Det første anbringende om en fejlagtig anvendelse af retspraksis vedrørende kriteriet økonomisk kontinuitet

Parternes argumenter

32 Kommissionen har anført, at Retten, da den i den appellerede doms præmis 116 fastslog, at princippet om personligt ansvar ikke kan drages i tvivl af princippet om økonomisk kontinuitet i tilfælde som den foreliggende sag, hvor en virksomhed, der deltager i kartellet, afstår en del af sin virksomhed til en uafhængig tredjemand, og der ikke foreligger nogen strukturelle forbindelser mellem den afstående virksomhed og erhververen, sammenblandede to forskellige transaktioner og de juridiske kriterier, der finder anvendelse. Retten fandt kun den anden af de to transaktioner relevant, nemlig den transaktion, der vedrørte en koncerns salg af et datterselskab til en anden koncern, nemlig Saiag-koncernens salg af ITR Rubber til Parker-Hannifin-koncernen. Derimod tog Retten ikke hensyn til den første transaktion, der gik forud for dette salg, og som vedrørte overførslen af virksomhed mellem to enheder i den samme koncern, nemlig mellem ITR SpA og ITR Rubber, som begge tilhørte Saiag-koncernen. Ifølge Kommissionen fandt denne overførsel af virksomhed sted under de betingelser, som i henhold til retspraksis kræves, for at der er tale om et tilfælde af økonomisk kontinuitet, eftersom de to pågældende enheder på tidspunktet for overførslen var kontrolleret af den samme person og havde tætte bånd på det økonomiske og organisatoriske plan (jf. bl.a. dom ETI m.fl., C-280/06, EU:C:2007:775, præmis 48 og 49).

33 Det er for at pålægge den erhvervende enhed ansvaret for en ulovlig adfærd udvist af den overdragende enhed ifølge Kommissionen ikke nødvendigt, at de strukturelle forbindelser mellem disse to enheder varer ved i hele overtrædelsesperioden. Den omstændighed, at ITR Rubber i den foreliggende sag ikke er forblevet i Saiag-koncernen, og at der kun gik kort tid mellem selskabets stiftelse og dets salg til Parker-Hannifin-koncernen, er således uden betydning.

34 Kommissionen har herudover anført, at i modsætning til hvad Retten fastslog i den appellerede doms præmis 116, havde Kommissionen ikke pligt til at tilregne moderselskaberne Saiag SpA og ITR SpA ansvaret for den ulovlige adfærd. Ved i den foreliggende sag at vælge at tilregne ITR Rubber i dets egenskab af økonomisk efterfølger til disse selskaber ansvaret for overtrædelsen anvendte Kommissionen det skøn, som den er tillagt i henhold til retspraksis.

35 De appelindstævnte har heroverfor anført, at i modsætning til hvad Kommissionen har anført, har Domstolen ikke i dom ETI m.fl. (EU:C:2007:775) indført en mekanisk regel om, at den omstændighed, at der tidligere har været en strukturel forbindelse mellem overdrageren og erhververen af en aktivitet, der er indblandet i en overtrædelse, automatisk gør erhververen ansvarlig for en af overdrageren begået overtrædelse. Domstolen har mere indskrænkende fastslået, at en sådan følge kun er mulig på betingelse af, at det blev bevist, at overdrageren og erhververen reelt var kontrolleret af den samme person på det tidspunkt, hvor de strukturelle forbindelser fandtes, og at de i alt væsentligt har fulgt de samme kommercielle instrukser.

36 Kommissionen undlod imidlertid fuldstændigt i den omtvistede beslutning at vurdere, om disse betingelser var opfyldt i løbet af den korte periode, hvor der bestod en strukturel forbindelse mellem ITR SpA og ITR Rubber. Hvad angår dette punkt nævner beslutningen alene, at på tidspunktet for ITR SpA's overførsel af aktiviteterne inden for pumpeslanger til brug på havet til ITR Rubber var sidstnævnte selskab »100% ejet« af førstnævnte selskab. Beslutningen henviser slet ikke til den retspraksis, hvoraf følger, at et moderselskab kan formodes at udøve en afgørende indflydelse på et 100% ejet datterselskab. For det tilfælde, at den omtvistede beslutning implicit er baseret på denne formodning, udgør dette en tilsidesættelse af de appelindstævntes ret til forsvar, eftersom klagepunktmeddelelsen ikke klart henviste hertil.

37 De appelindstævnte har heraf udledt, at eftersom Kommissionen i den omtvistede beslutning undlod at vurdere, om ITR SpA og ITR Rubber udgjorde én virksomhed i løbet af den korte periode, hvor der var en strukturel forbindelse mellem dem, begik Retten ikke en retlig fejl, da den konkluderede, at Parker ITR ikke kunne holdes ansvarlig for ITR SpA's adfærd alene på grundlag af en sådan strukturel forbindelse, der ikke længere bestod.

38 For det tilfælde, at det første anbringende tiltrædes, og Domstolen finder, at der skal foretages en genberegning af bødens størrelse, har de appelindstævnte gjort gældende, at eftersom Kommissionen i appellen ikke har anfægtet den appellerede doms præmis 139 og 140, 145 og 146 samt 253 og 254, hvori Retten tiltrådte søgsmålets femte og sjette anbringende og fastslog, at det var med urette, at den bøde, som de var blevet pålagt, var blevet forhøjet med den begrundelse, at Parker ITR i perioden fra juni 1999 til september 2001 skulle have spillet en ledende rolle i overtrædelsen, er disse præmisser blevet endelige.

Domstolens bemærkninger

39 Ifølge fast retspraksis vedrører EU-konkurrenceretten virksomheders aktiviteter, og begrebet virksomhed omfatter enhver enhed, som udøver økonomisk virksomhed, uanset denne enheds retlige status og dens finansieringsmåde. Når en sådan økonomisk enhed overtræder konkurrencereglerne, påhviler det den ifølge princippet om personligt ansvar at stå til regnskab for overtrædelsen (jf. bl.a. dom Versalis mod Kommissionen, C-511/11, EU:C:2013:386, præmis 51 og den deri nævnte retspraksis).

40 Domstolen har præciseret, at den omstændighed, at en enhed, der har begået en overtrædelse af konkurrencereglerne, er genstand for en retlig eller organisatorisk ændring, ikke nødvendigvis har den virkning, at der opstår en ny virksomhed, der er fritaget for ansvar for den tidligere virksomheds konkurrencestridige adfærd, såfremt de to virksomheder er identiske i økonomisk henseende. Hvis virksomhederne ville kunne undgå sanktioner af den enkle grund, at deres identitet var blevet ændret

som følge af omstrukturering, overdragelser eller andre retlige eller organisatoriske ændringer, ville der hermed således opstå fare for virkeliggørelsen af målet om at straffe konkurrencestridig adfærd og om at hindre gentagelse heraf ved hjælp af afskrækkende sanktioner (dom ETI m.fl., EU:C:2007:775, præmis 41 og 42 og den deri nævnte retspraksis).

41 Domstolen har således fastslået, at når to enheder udgør samme økonomiske enhed, er den omstændighed, at den enhed, som har begået overtrædelsen, endnu eksisterer, ikke i sig selv til hinder for, at den enhed, som har overtaget de økonomiske aktiviteter, pålægges en sanktion. En sådan sanktionsfastsættelse er navnlig berettiget, når de pågældende enheder kontrolleres af den samme person og, henset til de tætte bånd, som forener dem på det økonomiske og organisatoriske plan, i alt væsentligt har fulgt de samme kommercielle instrukser (jf. domme ETI m.fl., EU:C:2007:775, præmis 48 og 49 og den deri nævnte retspraksis og Versalis mod Kommissionen, EU:C:2013:386, præmis 52).

42 I den foreliggende sag vedrører det første appelanbringende spørgsmålet, om ITR Rubber inden for rammerne af den ved den omtvistede beslutning sanktionerede overtrædelse kan drages til ansvar i medfør af de principper, der følger af den retspraksis, der er nævnt i nærværende doms præmis 40 og 41, for perioden før den 1. januar 2002.

43 Det er Kommissionens opfattelse, at Retten begik en retlig fejl, da den fastslog, at det var med urette, at denne institution anvendte nævnte retspraksis i den omtvistede beslutning, eftersom der ikke mellem overdrageren og erhververen bestod strukturelle forbindelser. De appelindstævnte er af den opfattelse, at Retten foretog en korrekt anvendelse af denne retspraksis, eftersom Kommissionen havde undladt at føre bevis for, at der reelt fandtes forbindelser mellem de to pågældende enheder.

– Bedømmelsen af forekomsten af strukturelle forbindelser mellem den overdragende enhed og den erhvervende enhed

44 Det bemærkes indledningsvis, at Kommissionen gjorde gældende, at ITR Rubber havde gjort sig skyldig i en ulovlig adfærd, som omfattede perioden fra den 1. april 1986 til den 2. maj 2007, idet den sondrede mellem to perioder, den første fra den 1. april 1986 til den 31. december 2001, den anden fra midt i januar 2002.

45 For så vidt angår perioden fra den 1. april 1986 til den 31. december 2001 fastslog Kommissionen for det første, som det fremgår af 328. og 370. betragtning til den anfægtede beslutning, at den 1. januar 2002 var ITR SpA ansvarlig for sin egen adfærd såvel som adfærden udvist af selskabets forgænger, Pirelli Treg SpA, som ganske enkelt blev indlemmet i ITR SpA i december 1990. Kommissionen konstaterede dernæst, at den 1. januar 2002 overførte ITR SpA sine aktiviteter i sektoren for pumpeslanger til brug på havet til sit 100%-ejede datterselskab ITR Rubber i forbindelse med en intern omorganisering inden for koncernen. Kommissionen fastslog også, at på tidspunktet for denne overførsel var ITR SpA og ITR Rubber økonomisk forbundet på grund af et 100%-moder-datterselskabsforhold og var en del af den samme virksomhed. Kommissionen fandt, at i et sådant tilfælde kan ansvaret for overdragerens tidligere ulovlige adfærd i overensstemmelse med Domstolens praksis overføres til erhververen, selv om overdrageren fortsat eksisterer juridisk.

46 Det må i den forbindelse fastslås, at Retten, da den i den appellerede doms præmis 116 udelukkede, at princippet om økonomisk kontinuitet kan finde anvendelse i et tilfælde, hvor som i den foreliggende sag der ikke findes nogen strukturel forbindelse mellem overdrageren, dvs. Saiag eller dets datterselskab ITR SpA, og erhververen identificeret som værende Parker-Hannifin, i dens bedømmelse sammenfattede to forskellige transaktioner. Retten undlod at tage hensyn til den omstændighed, at ITR SpA først havde overført sine aktiviteter i sektoren for pumpeslanger til brug på havet til et af sine datterselskaber, inden det dernæst overdrog dette datterselskab til Parker-Hannifin.

47 Hvad angår de betragtninger, som ledte Retten til i forbindelse med dens ræsonnement ikke at tage hensyn til ITR SpA's overførsel af aktiviteter til sit datterselskab ITR Rubber, anførte Retten i den appellerede doms præmis 115, at dette datterselskab kun havde eksisteret i syv måneder inden for koncernen og kun meget kortvarigt, i en måned, udøvede virksomhed forbundet med pumpeslanger til brug på havet og mere generelt, at det kun var blevet stiftet med henblik på et salg til en tredjemandsvirksomhed. Retten udledte heraf i nævnte doms præmis 116, at det under disse omstændigheder er den tidligere driftsansvarlige for de pågældende aktiviteter, dvs. ITR SpA og dets moderselskab Saiag SpA, som skulle svare for overtrædelsen for perioden før den 1. januar 2002.

48 Det skal for at undersøge sammenhængen af Rettens ræsonnement derfor undersøges, om disse betragtninger vedrørende henholdsvis det tidspunkt, hvor der strukturelle forbindelser skulle eksistere mellem overdrageren og erhververen, og den periode, i løbet af hvilken disse forbindelser skulle eksistere mellem disse, såvel som det mål, som forfølges med overførslen af aktiviteter, er relevante for vurderingen af, om der er tale om økonomisk kontinuitet. Det skal også undersøges, om Kommissionen i den foreliggende sag havde pligt til at pålægge de tidligere driftsansvarlige ansvaret for overtrædelsen begået inden nævnte overførsel.

49 Hvad for det første angår det tidspunkt, hvor de strukturelle forbindelser skulle eksistere mellem overdrageren og erhververen, og den periode, i løbet af hvilken disse forbindelser skulle eksistere mellem disse, for at det kan konkluderes, at der er tale om et tilfælde af økonomisk kontinuitet, bemærkes, at Domstolen har anerkendt, at der er tale om et sådant tilfælde såvel i situationer, hvor overførslen af aktiviteter havde fundet sted i overtrædelsesperioden, eller hvor strukturelle forbindelser mellem overdrageren og erhververen havde eksisteret i denne periode (dom ETI m.fl., EU:C:2007:775, præmis 45 og 50), som i situationer, hvor nævnte overførsel havde fundet sted efter overtrædelsens ophør, når der på tidspunktet for overførslen bestod strukturelle forbindelser mellem de to enheder (jf. bl.a. dom Aalborg Portland m.fl. mod Kommissionen, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P og C-219/00 P, EU:C:2004:6, præmis 59, 351, 356 og 357). Domstolen har i intet tilfælde angivet, at det var nødvendigt, at disse forbindelser varer ved indtil vedtagelsen af den beslutning, der pålægger en sanktion for overtrædelsen.

50 Som generaladvokaten har anført i punkt 68 i forslaget til afgørelse, skal det heraf udledes, at det relevante tidspunkt med henblik på at vurdere, om der er tale om en situation med økonomisk kontinuitet ved overførsel af aktiver inden for en koncern eller mellem uafhængige virksomheder, er det tidspunkt, hvor selve overførslen fandt sted.

51 Selv om det er nødvendigt, at der før dette tidspunkt mellem overdrageren og erhververen findes strukturelle forbindelser, der gør det muligt i overensstemmelse med princippet om personligt ansvar at fastslå, at de to enheder udgør én virksomhed, kræves det imidlertid ikke, henset til et mål, som forfølges med princippet om økonomisk kontinuitet, at disse forbindelser varer ved i hele den resterende overtrædelsesperiode eller indtil vedtagelsen af den beslutning, hvormed overtrædelsen pålægges en sanktion. Som anført i nærværende doms præmis 40 tilsigter anvendelsen af dette princip således at forhindre, at den effektive virkning af konkurrencereglerne bringes i fare på grund af omstruktureringer eller overdragelser, der vedrører de pågældende virksomheder. Det skal endvidere bemærkes, at retssikkerhedsprincippet kræver, at tilregnelsen af et ansvar ikke afhænger af indtrædelsen af en tilfældig eller usikker begivenhed såsom en ny organisatorisk ændring besluttet af de pågældende virksomheder.

52 Det er ligeledes og af de samme grunde ikke nødvendigt, at de strukturelle forbindelser, der gør det muligt at fastslå, at der er tale om en situation med økonomisk kontinuitet, varer ved i en minimumsperiode, der under alle omstændigheder kun kan defineres fra sag til sag og med tilbagevirkende kraft.

53 Hvad for det andet angår en hensyntagen med henblik på at fastslå, om der er tale om en økonomisk kontinuitet, til det mål, der forfølges med overførslen af aktiviteter, fører retssikkerhedsprincippet ligeledes til, at den i den appellerede doms præmis 115 anførte omstændighed, at den ovedragende enhed blev stiftet og modtog aktiverne med henblik på en senere overdragelse til en uafhængig tredjemand, må forkastes som værende uden relevans. En hensyntagen til den økonomiske begrundelse for stiftelsen af et datterselskab og til det økonomiske mål på kortere eller længere sigt med overdragelsen til en tredje virksomhed indfører således i anvendelsen af princippet om økonomisk kontinuitet subjektive faktorer, der er uforenelige med en gennemsigtig og forudsigelig anvendelse af dette princip.

54 Hvad for det tredje angår påstanden i den appellerede doms præmis 116 om, at Kommissionen under de foreliggende omstændigheder burde have pålagt de tidligere driftsansvarlige ansvaret for overtrædelsen begået inden overførslen af aktiviteter, bemærkes, at den er en del af et ukorrekt ræsonnement, hvormed Retten uden videre afviste, at der var tale om en økonomisk kontinuitet. Det forholder sig ikke desto mindre således, at det følger af fast retspraksis, at når en sådan situation er godtgjort, er den omstændighed, at den enhed, som har begået overtrædelsen, endnu eksisterer, ikke i sig selv til hinder for, at den enhed, som har overtaget de økonomiske aktiviteter, pålægges en sanktion (jf. bl.a. dom Versalis mod Kommissionen, EU:C:2013:386, præmis 52-54).

55 Det må på baggrund af de foregående betragtninger fastslås, at Retten begik en retlig fejl, for så vidt som den i den appellerede doms præmis 115 og 116 uden at tage hensyn til de forbindelser, som på tidspunktet for overførslen af aktiviteter mellem ITR SpA og ITR Rubber eksisterede mellem disse to enheder, fastslog, at en situation med økonomisk kontinuitet var udelukket i den foreliggende sag på grund af manglende strukturelle forbindelser mellem den overdragende enhed og den modtagende enhed, som den havde identificeret som værende Saiag SpA eller ITR SpA og Parker-Hannifin.

56 En sådan fejl kan imidlertid være uden betydning, hvis en situation med økonomisk situation under alle omstændigheder må udelukkes på grund af manglen på reelle forbindelser mellem ITR SpA og ITR Rubber. Det er i dette perspektiv, at de appelindstævntes argument om, at det var med føje, at Retten afviste, at der var tale om en situation med økonomisk kontinuitet, eftersom Kommissionen i den omtvistede beslutning havde undladt at undersøge, om ITR Rubber reelt var kontrolleret af ITR SpA, skal behandles.

– Bedømmelsen af forekomsten af reelle forbindelser mellem den overdragende enhed og den modtagende enhed

57 Det bemærkes i den forbindelse, at Kommissionen i 370. betragtning til nævnte beslutning udtrykkeligt fastslog, at på tidspunktet for overførslen af aktiviteter mellem disse to selskaber, var disse økonomisk forbundet via et 100%-moderdatterselskabsforhold og var del af den samme virksomhed.

58 Det fremgår af fast retspraksis, at i det særlige tilfælde, hvor et moderselskab ejer hele eller størstedelen af kapitalen i sit datterselskab, som har overtrådt EU-konkurrencereglerne, foreligger der en afkræftelig formodning om, at nævnte moderselskab faktisk har udøvet en afgørende indflydelse på datterselskabet. I en sådan situation er det tilstrækkeligt, at Kommissionen godtgør, at moderselskabet besidder hele eller størstedelen af kapitalen i et datterselskab, for at antage, at den nævnte formodning er opfyldt (jf. bl.a. domme Akzo Nobel m.fl. mod Kommissionen, C-97/08 P, EU:C:2009:536, præmis 60, Eni mod Kommissionen, C-508/11 P, EU:C:2013:289, præmis 47 og den deri nævnte retspraksis, og Schindler Holding m.fl. mod Kommissionen, C-501/11 P, EU:C:2013:522, præmis 105-111).

59 De appelindstævnte kan ikke hævde, at den omtvistede beslutning ikke nævner denne retspraksis, eftersom 325. betragtning til nævnte beslutning udtrykkeligt henviser til denne. De kan heller ikke på appelstadiet påberåbe sig en tilsidesættelse af deres ret til forsvar på grund af en manglende drøftelse

af denne formodning under den administrative procedure. Eftersom de ikke påberåbte sig en sådan tilsidesættelse i stævningen for Retten, hvor de begrænsede sig til at anfægte berettigelsen af anvendelsen af nævnte formodning i deres tilfælde, skal et sådant argument under alle omstændigheder afvises, da det er nyt (jf. bl.a. Gascogne Sack Deutschland, C-40/12 P, EU:C:2013:768, præmis 51 og 52).

60 I det omfang de appelindstævnte har gjort gældende, at Domstolen i dom ETI m.fl. (EU:C:2007:775, præmis 50 og 51), samtidig med at den tog hensyn til forekomsten af en strukturel forbindelse mellem de pågældende to enheder, nemlig at de var ejet af den samme offentlige myndighed, ikke desto mindre overlod det til den national ret at undersøge, om disse enheder havde været »underlagt denne offentlige myndigheds kontrol«, er det tilstrækkeligt at bemærke, at det er naturligt, at Domstolen i forbindelse med en præjudiciel forelæggelse, hvor bedømmelsen af de faktiske omstændigheder påhviler den nationale ret, overlader det til sidstnævnte at kontrollere forbindelserne mellem de pågældende enheder i denne sag, hvoraf to var offentlige organer.

61 I den foreliggende sag er der derimod kun tale om to kommercielle virksomheder, hvoraf det ene ejer hele kapitalen i det andet, en situation, der svarer til den, der er omhandlet i dom Akzo Nobel m.fl. mod Kommissionen (EU:C:2009:536). I modsætning til de appelindstævntes opfattelse kunne Kommissionen med føje basere sig på formodningen om, at moderselskabet ITR SpA udøvede en afgørende indflydelse på dets datterselskab ITR Rubbers forretningspolitik.

62 Det skal imidlertid fremhæves, at nævnte formodning om en reel udøvelse af en afgørende indflydelse kan tilbagevises ved fremlæggelsen af tilstrækkelige beviser med henblik på at godtgøre, at datterselskabet optræder selvstændigt på markedet. Det tilkommer herved de pågældende enheder at fremlægge ethvert bevis vedrørende de økonomiske, organisatoriske og retlige forbindelser mellem det pågældende datterselskab og moderselskabet, som de mener kan påvise, at datterselskabet selvstændigt har fastslagt sin adfærd på markedet, og at de derfor ikke udgjorde en enkelt økonomisk enhed (jf. bl.a. dom Elf Aquitaine mod Kommissionen, C-521/09 P, EU:C:2011:620, præmis 56, 58 og 65 samt den deri nævnte retspraksis).

63 I den foreliggende sag fremgår det af de sagsakter, der er blevet fremlagt for Domstolen, at de appelindstævnte i deres stævning for Retten gjorde gældende, at de økonomiske, organisatoriske og retlige forbindelser mellem ITR SpA og ITR Rubber i løbet af perioden fra sidstnævnte selskabs stiftelse den 27. juni 2001 til dets ovedragelse til Parker-Hannifin den 31. januar 2002 ikke gjorde det muligt for ITR SpA at udøve en afgørende indflydelse på dets datterselskab. De gjorde herved gældende, at ITR Rubber fra dets stiftelse og indtil den 1. januar 2002 ikke udøvede nogen økonomisk virksomhed. Fra indgåelsen den 5. december 2001 af kontrakten mellem ITR SpA og Parker-Hannifin vedrørende overdragelsen og erhvervelsen af ITR Rubber var forholdet mellem ITR SpA og ITR Rubber reguleret af denne kontrakt, som blev fremlagt for Retten, og hvis betingelser havde forhindret ITR SpA i at udøve nogen som helst form for indflydelse på ITR Rubber. Kommissionen anfægtede imidlertid disse argumenter.

64 Retten, der uden videre udelukkede forekomsten af en situation med økonomisk kontinuitet, undersøgte hverken argumenterne eller beviserne fremført af Parker ITR og Parker-Hannifin eller Kommissionens indsigelser.

65 Det følger af de foregående betragtninger, at Retten begik en retlig fejl, da den undlod med henblik på at efterprøve, om Kommissionen havde foretaget en korrekt anvendelse af princippet om økonomisk kontinuitet, at behandle de oplysninger, som parterne havde fremlagt for den hvad angår forekomsten af eller manglen på reelle forbindelser i form af ITR SpA's udøvelse af en afgørende indflydelse på ITR Rubber.

66 Det følger heraf, at det første anbringende skal tiltrædes, og at den appellerede dom skal ophæves, i det omfang Retten i denne dom af de grunde, der er angivet i den appellerede doms præmis 115 og 116, fastslog, at Parker ITR ikke kan anses for ansvarlig for den overtrædelsesperiode, der ligger før den 1. januar 2002.

67 Det skal af hensyn til sammenhængen og retssikkerheden præciseres, at i modsætning til hvad de appelindstævnte har anført, skal den appellerede dom også ophæves, i det omfang Retten som følge heraf og uden nogen undersøgelse af realiteten i den appellerede doms præmis 139 og 140, 145 og 146 samt 253 og 254 annullerede forhøjelsen af den bøde, der var pålagt i den omtvistede beslutning, på grund af den ledende rolle, som Parker ITR havde spillet i kartellet perioden fra juni 1999 til september 2001.

Det andet anbringende, hvorefter Retten traf afgørelse ultra petita og tilsidesatte princippet om forbud mod forskelsbehandling

Parternes argumenter

68 Kommissionen har anført, at Retten traf afgørelse ultra petita, da den nedsatte det beløb, som Parker-Hannifin i dets egenskab af moderselskab hæftede solidarisk for i forbindelse med betalingen af den bøde, som Parker ITR var blevet pålagt, med 100 000 EUR. Parker-Hannifin anfægtede med sit søgsmål således hverken den reelle varighed af selskabets deltagelse i overtrædelsen, som Retten i øvrigt bekræftede i den appellerede doms præmis 129 og 256, eller den faktor forbundet med varigheden, som Kommissionen anvendte ved beregningen af bødens størrelse.

69 Kommissionen har anført, at den begrundelse for denne nedsættelse, der gives i den appellerede doms præmis 257, og hvorefter »Parker-Hannifin ikke bør pålægges solidarisk hæftelse for perioden fra den 1. januar til den 31. januar 2002«, er uden relevans, eftersom Parker-Hannifin i den omtvistede beslutning ikke blev anset for ansvarlig for den omhandlede periode.

70 For så vidt som Retten tilsigtede at henvise til den omstændighed, at varigheden af Parker ITR's deltagelse i overtrædelsen, som det blev lagt til grund i den appellerede dom, havde varet en måned længere end Parker-Hannifins deltagelse, har Kommissionen anført, at denne omstændighed ikke kan begrunde en nedsættelse. Henset til den afrundingsmetode, der er fastsat i punkt 24, anden sætning, i retningslinjerne af 2006, som blev anvendt på alle adressaterne for den omtvistede beslutning, og som Retten henviste til i den appellerede dom, kan der ikke tages hensyn til en forskel på en måned med hensyn til overtrædelsens varighed ved fastsættelsen af bødens grundbeløb. Ved ikke desto mindre at foretage en nedsættelse af en sådan grund tilsidesatte Retten princippet om forbud mod forskelsbehandling.

71 Det er Kommissionens opfattelse, at Retten i det mindste burde have givet en begrundelse for, hvorfor den fraveg denne metode.

72 De appelindstævnte har indledningsvis anført, at eftersom den appellerede dom blev afsagt inden for rammerne af en procedure, som kun vedrørte de appelindstævnte, var Retten ikke ved udøvelsen af sin fulde prøvelsesret bundet af den metode til beregning af bøden, som Kommissionen havde anvendt.

73 Ved at nedsætte den del af den Parker ITR pålagte bøde, som Parker-Hannifin blev holdt solidarisk ansvarlig for, tog Retten med føje hensyn til den omstændighed, at sidstnævnte selskabs deltagelse, i sin egenskab af moderselskab til Parker ITR, i overtrædelsen havde varet en måned kortere end dets datterselskabs direkte deltagelse. Enhver anden tilgang ville have udgjort en forskelsbehandling af Parker-Hannifin.

Domstolens bemærkninger

74 Hvad angår den retslige prøvelse af Kommissionens afgørelser om pålæggelse af en bøde for overtrædelse af konkurrencereglerne komplementeres legalitetskontrollen af den fulde prøvelsesret, der er tillagt EU's retsinstanser ved artikel 31 i forordning nr. 1/2003. Denne kompetence giver EU's retsinstanser beføjelse til ud over en simpel legalitetskontrol af sanktionen at anlægge sin egen vurdering i stedet for Kommissionens og derfor ophæve, nedsætte eller forhøje den pålagte bøde eller tvangsbøde (jf. bl.a. dom KME Germany m.fl. mod Kommissionen, C-389/10 P, EU:C:2011:816, præmis 130 og den deri nævnte retspraksis).

75 EU's retsinstanser er med henblik på at opfylde kravene til en fuld prøvelse som omhandlet i artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder hvad angår bøden under udøvelsen af de i artikel 261 TEUF og 263 TEUF fastsatte kompetencer forpligtede til at undersøge ethvert retligt eller faktisk klagepunkt, der har til formål at godtgøre, at bødens størrelse ikke er i overensstemmelse med overtrædelsens grovhed og dens varighed (dom Telefónica og Telefónica de España mod Kommissionen, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, præmis 200).

76 Udøvelsen af den fulde prøvelsesret svarer imidlertid ikke til en kontrol af egen drift, og proceduren er kontradiktorisk. Det er i princippet op til sagsøgeren at gøre anbringender gældende til prøvelse af den anfægtede afgørelse og at fremlægge bevismateriale til støtte for disse anbringender (jf. bl.a. Telefónica og Telefónica de España mod Kommissionen, EU:C:2014:2062, præmis 213 og den deri nævnte retspraksis).

77 Det bemærkes desuden, at som generaladvokaten har anført i punkt 113 i forslaget til afgørelse, er Retten, når den udøver sin fulde prøvelsesret, bundet af visse krav. Disse krav omfatter den begrundelsespligt, som Retten er pålagt i medfør af artikel 36 i statutten for Domstolen, der finder anvendelse på Retten i medfør af samme statuts artikel 53, stk. 1, og ligebehandlingsprincippet. Udøvelsen af en fuld prøvelsesret må imidlertid ikke føre til en forskelsbehandling af de virksomheder, der har deltaget i en overtrædelse af konkurrencereglerne, i forbindelse med fastsættelsen af de bøder, der pålægges dem (dom Sarrió mod Kommissionen, C-291/98 P, EU:C:2000:631, præmis 97).

78 I den foreliggende sag fastslog Kommissionen i den omtvistede beslutning, at Parker ITR havde deltaget i kartellet fra den 1. april 1986 til den 2. maj 2007, og at Parker-Hannifin havde deltaget i kartellet fra den 31. januar 2002 til den 2. maj 2007. Derfor pålagde Kommissionen Parker ITR en bøde på 25 610 000 EUR, idet den præciserede, at Parker-Hannifin hvad angik dette beløb var solidarisk ansvarlig for et beløb på 8 320 000 EUR. Som det fremgår af bl.a. den omtvistede beslutnings punkt 488, kan det forhold, at Parker-Hannifin kun blev anset for solidarisk ansvarlig for en del af den samlede bøde, som Parker ITR blev pålagt, navnlig forklares med anvendelsen i overensstemmelse med punkt 24, første sætning, i retningslinjerne af 2006, af en multiplikationsfaktor, der svarer til det antal års deltagelse i overtrædelsen, som var forskellig for de to selskaber.

79 Parker ITR og Parker-Hannifin anfægtede i stævningen den varighed af overtrædelsen, som for deres vedkommende var blevet lagt til grund i den omtvistede beslutning, og nedlagde for Retten påstand om nedsættelse af denne grund af størrelsen af den bøde, som de var blevet pålagt i denne beslutning.

80 Efter sin undersøgelse af de anbringender, som Parker ITR og Parker-Hannifin havde fremsat, og af de af disse selskaber fremlagte beviser fastslog Retten for det første, at Parker ITR ikke kunne anses for at have begået nogen overtrædelse i perioden før den 1. januar 2002. Som følge heraf annullerede Retten ligeledes den forhøjelse, som i den omtvistede beslutning var blevet anvendt på den bøde, som var blevet pålagt Parker ITR og Parker-Hannifin, på grund af Parker ITR's ledende rolle i forbindelse med kartellet i perioden fra juni 1999 til september 2001.

81 Retten nedsatte herefter under udøvelse af sin fulde prøvelsesret størrelsen af den bøde, som Parker ITR var blevet pålagt, til 6 400 000EUR, et beløb, som Kommissionen ikke bestrider tilstrækkeligheden af.

82 På dette stadie påhvilede det således Retten i overensstemmelse med Parker-Hannifins påstand at genberegne, i hvilket omfang dette selskab skulle holdes solidarisk ansvarlig for den nye størrelse af den bøde, som Parker ITR blev pålagt.

83 Retten baserede sig i den forbindelse i den appellerede doms præmis 257 på den omstændighed, som var ubestridt i det for Retten indbragte søgsmål, og som blev bekræftet i den appellerede dom, at Parker-Hannifin ikke i sin egenskab af moderselskab kunne holdes ansvarlig for overtrædelsen for perioden fra den 1. til den 31. januar 2002. I dette omfang, og i modsætning til hvad Kommissionen har anført, kan Retten ikke foreholdes at have truffet afgørelse ultra petita.

84 Det skal imidlertid bemærkes, at Retten uden at henvise til noget andet forhold, der kunne udgøre en begrundelse, fastsatte det beløb, som Parker-Hannifin skulle holdes solidarisk ansvarlig for med hensyn til den bøde, som var blevet pålagt Parker ITR, til 6 300 000 EUR.

85 Det må under disse omstændigheder konstateres, at Retten undlod at give de oplysninger, der var nødvendige for dels, at de interesserede parter fik kendskab til årsagen til, at den fastsatte det beløb, som Parker-Hannifin skulle tilregnes, til denne størrelse, dels, at Domstolen kunne foretage en prøvelse af lovligheden af den foretagne nedsættelse navnlig i lyset af ligebehandlingsprincippet som påberåbt af Kommissionen.

86 Kommissionens andet appelanbringende skal derfor tiltrædes, for så vidt som det vedrører en tilsidesættelse af begrundelsespligten.

87 Følgelig skal den appellerede dom ophæves, for så vidt som Retten i denne doms præmis 257 uden nogen begrundelse nedsatte det beløb, som Parker-Hannifin i dets egenskab af moderselskab skulle holdes solidarisk ansvarligt for i forbindelse med betalingen af den bøde, som Parker ITR var blevet pålagt, med 100 000 EUR.

De appelindstævntes argumentation vedrørende tilsidesættelse af artikel 23, stk. 2, i forordning nr. 1/2003

Parternes argumenter

88 De appelindstævnte har i appelsvarskriftet anført, at dersom det første anbringende tiltrædes, kan den del af bøden, som Parker ITR er blevet holdt eneansvarlig for, i overensstemmelse med artikel 23, stk. 2, i forordning nr. 1/2003 ikke overstige 10% af selskabets omsætning i det regnskabsår, der lå før vedtagelsen af den omtvistede beslutning.

89 De har herved anført, at Parker ITR og Parker-Hannifin indtil den 31. januar 2002 var to forskellige virksomheder. De gjorde af denne grund for Retten inden for rammerne af deres ottende anbringende gældende, at der med henblik på fastsættelsen af det loft på 10%, der finder anvendelse på størrelsen af den bøde, som Parker ITR vil kunne holdes eneansvarlig for med hensyn til perioden før den 31. januar 2002, i modsætning til hvad Kommissionen gjorde i den omtvistede beslutning, kun skal tages hensyn til Parker ITR's omsætning i 2008, og ikke den samlede omsætning for Parker-Hannifin-koncernen for det samme år. De appelindstævnte har endvidere anført, at generaladvokat Wathelet udtalte sig i denne retning i forslag til afgørelse YKK m.fl. mod Kommissionen (C-408/12 P, EU:C:2014:66, præmis 96-145).

90 Kommissionen har i retsmødet anført, at denne argumentation skal afvises fra realitetsbehandling med den begrundelse, at den ikke er blevet fremført i forbindelse med en kontraappel. De appelindstævnte har heroverfor anført, at Retten ikke udtalte sig om dette spørgsmål i den appellerede dom.

Domstolens bemærkninger

91 I overensstemmelse med procesreglementets artikel 172, som trådte i kraft den 1. november 2012, kan enhver part i den pågældende sag for Retten, som har en interesse i, at appellen tages til følge, eller at den afvises eller forkastes, indgive svarskrift inden for en frist på to måneder fra appelskriftets forkyndelse. Procesreglementets artikel 176, stk. 1, fastsætter desuden, at de parter, der er omfattet af artikel 172, kan iværksætte kontraappel inden for samme frist som den, der er fastsat for indgivelse af svarskrift. Procesreglementets artikel 176, stk. 2, bestemmer herved, at kontraappel skal iværksættes ved særskilt dokument, som skal være forskelligt fra svarskriftet.

92 Det er med henblik på at afgøre, om denne bestemmelse finder anvendelse i nærværende sag, nødvendigt først at undersøge, om Retten i den appellerede dom undersøgte og afgjorde det retlige spørgsmål, som blev rejst af Parker ITR og Parker-Hannifin.

93 Det bemærkes herved, at Retten i nævnte doms præmis 227 først henviste til dom Tokai Carbon m.fl. mod Kommissionen (EU:T:2005:220). Det bemærkes endvidere, at Retten baserede sig på samme dom ved afgørelsen af et lignende retligt spørgsmål i dom YKK m.fl. mod Kommissionen (T-448/07, EU:T:2012:322, præmis 193), der er genstand for den appelsag, som de appelindstævnte har henvist til i svarskriftet.

94 I den appellerede doms præmis 228 fastslog Retten dernæst, at søgsmålets ottende anbringende var ugrundet, for så vidt som det vedrørte overtrædelsesperioden efter den 1. januar 2002, herunder perioden fra den 1. til den 31. januar 2002, hvor ITR Rubber endnu ikke var en del af Parker-Hannifin-koncernen.

95 Rettens bedømmelse afspejles i den beregningsmetode, som den anvendte til at genberegne størrelsen af den bøde, som Parker ITR blev pålagt, og i punkt 3 i den appellerede doms konklusion, hvor den ikke sondrede mellem perioden fra den 1. til den 31. januar 2002 og perioden efter denne dato.

96 Det må derfor fastslås, at Retten inden for rammerne af søgsmålets ottende anbringende undersøgte og afgjorde det retlige spørgsmål, som Parker ITR og Parker-Hannifin havde rejst, idet den forkastede deres argumentation.

97 Under disse omstændigheder, og eftersom de appelindstævnte ikke, således som det kræves i procesreglementets artikel 176, stk. 1, har iværksat en kontraappel ved særskilt dokument, der er forskelligt fra svarskriftet, rettet mod Rettens bedømmelse af deres ottende anbringende, skal deres argumentation vedrørende anvendelsen af artikel 23, stk. 1, i forordning nr. 1/2003 afvises fra realitetsbehandling.

98 På baggrund af de foregående betragtninger i navnlig nærværende doms præmis 55, 66, 67 og 87 skal den appellerede dom ophæves for så vidt angår domskonklusionens punkt 1-3.

Søgsmålet for Retten

99 Ifølge artikel 61, stk. 1, i statutten for Den Europæiske Unions Domstol kan Domstolen, såfremt den ophæver den af Retten trufne afgørelse, selv træffe endelig afgørelse, hvis sagen er moden til påkendelse, eller hjemvise den til Retten til afgørelse.

100 Det er i den foreliggende sag Domstolens opfattelse, at sagen ikke er moden til påkendelse, eftersom det for at bedømme, om Kommissionen i den omtvistede beslutning med føje kunne anvende princippet om økonomisk kontinuitet på de appelindstævnte, først skal undersøges, om de forhold, som de sidstnævnte havde fremført i søgsmålet for Retten, er tilstrækkelige til at tilbagevise formodningen om, at ITR SpA i sin egenskab af moderselskab, der ejer 100% af ITR Rubbers kapital, har udøvet en afgørende indflydelse på sit datterselskabs adfærd.

101 Sagen skal derfor hjemvises til Retten, således at den kan træffe afgørelse vedrørende realiteten.

Sagens omkostninger

102 Da sagen hjemvises til Retten, skal spørgsmålet om appelsagens omkostninger udsættes.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Første Afdeling):

1) Den Europæiske Unions Rets dom Parker ITR og Parker-Hannifin mod Kommissionen (T-146/09, EU:T:2013:258) ophæves for så vidt angår domskonklusionens punkt 1-3.

2) Sagen hjemvises til Den Europæiske Unions Ret med henblik på, at den træffer afgørelse om sagens realitet.

3) Afgørelsen om sagens omkostninger udsættes.

Underskrifter